

Tamma on hyvä varsomaan

– lähes aina

Tämän varsan kohtaloksi oli koitua hapenpuute varsomisessa. Viikon iässä ei askel paina, kun kesälaitumen portit avautuivat pikkuoriille ensimmäistä kertaa.

Tammen anatomia sopii varsomiseen harvinaisen hyvin. Vaikka tammaa sanotaan huippusynnyttäjäksi, yllätyksiäkin sattuu. Kaksi kasvattajaa kertoo, miten varsominen ei aina suju suunnitelmien mukaan.

Tammen erinomainen anatomia ei aina riitä, vaan ikäviä yllätyksiä sattuu niin tiineysaikana kuin varsomisissa. Varhaisluomiset ovat melko yleisiä kolmen ensimmäisen tiineyskuukauden aikana, ja pieni osa tiineyksistä keskeytyy luomiseen myöhemmässä vaiheessa.

Varsominen sujuu yhdeksän kertaa kymmenestä hyvin, eikä tamma tarvitse ihmisen apua. Mutta silloin kun jokin tiineydessä tai varsomisessa menee pieleen, varsalle ja pahimmassa tapauksessa myös tammalle voi käydä huonosti.

Yllätyskaksosista toinen jäi henkiin

Kaksosvarsat ovat hevosilla harvinaisia, ja kaksostiineydet loppuvatkin usein luomiseen, kun luonto yrittää säästää tammaa turhalta rasitukselta.

Tiineyden alkupuolella eläinlääkäri voi puristaa ylimääräisen alkion pois, jolloin kohtuun jäänyt al-

kio saa kehittyä normaalisti. Aina kaksostiineys ei kuitenkaan erotu kunnolla, ja kaksoset voivat jäädä huomaamatta kokeneiltakin eläinlääkäreiltä.

Hyvinkääläisen Marjut Sihvosen suomenhevostamma oli ultrattu asianmukaisesti, noin kahden ja puolen viikon kuluttua astutuksesta ja toisen kerran tiineyden jatkuttua kolmen kuukauden ajan. Kaiken piti olla kunnossa, mutta tammikuussa tamma alkoi paisua merkillisesti.

– Hevosesta tuli valtava, eikä se meinannut mahtua tallinovista, Marjut Sihvonen kertoo.

– Viimeisten kahden kuukauden aikana se ei maannut ollenkaan eikä halunnut lopuksi laiturimellekaan. Se vain nojasi päällään seinään ja yritti keventää painoa turpoavilta jaloiltaan.

Tiineydestä tuli kaksosista huolimatta täysiaikainen.

– Varsomista ennen vatsanpeitteet näyttivät repeävän. Mahan alle syntyi kohouma, joka näytti aivan varsan selän ja takaosan muo-

toiselta. Maito valui, ja keräsin sen talteen, Marjut kertoo.

Tamma ehti varsoa itsekseen tiiviistä tarkkailusta huolimatta. Erällä öisellä tarkastuskerralla tallessa odotti yllätys.

– Karsinassa oli levoton tamma, jaloilleen pyrkivä varsa ja toinen varsa, joka makasi kuolleena kalvoissaan karsinan pohjalla.

– Säikäyttihän se. Ei ollut mukava näky, kun tamma samaan aikaan polki ruumista jalkoihinsa ja yritti huolissaan hoitaa sitä, Marjut toteaa.

Varsan tarkka kuolinsyy ei selvinyt. Päivystävä eläinlääkäri veikkasi sen vetäneen jälkeisten repaleita henkeen. Muuten varsominen sujui hyvin. Henkiin jäänyt varsa oli uupunut ja ruokittiinkin aluksi pullosta maidolla, jota emä oli valuttanut ennen varsomista.

Voikko tammavarsa on kasvanut normaalisti, vaikka se vaati aluksi tavallista tarkempaa hoitoa.

– Sopusuhtainen, kiltti ja rauhallinen varsa, jonka kehityksessä

ei ole tullut yllätyksiä tai takapakkeja, kasvattaja kuvailee.

– Jatkossa olen varmasti entistäkin tarkempi tiineystarkastuksista ja siitä, että tammattutkitaan perinpohjaisesti kaksosten varalta.

Kasvattajan painajainen: molemmat menehtyvät

Pelätty varsan virheasento osuu harvalle kasvattajalle, sillä sen todennäköisyys on vain 0,1 prosenttia. Orimattilalainen Heidi Katjainen koki kasvattajan painajaisen kaksi vuotta sitten: varsa syntyi kuolleena ja virheasennossa ja tammakin menehtyi.

Kaikki näytti alkavan hyvin. Tamma tuntui valmistautuvan varsomiseen ja laittoi lopulta maate kuin alkaakseen ponnistaa.

– Kun tunnissa mitään ei ollut tapahtunut, kutsuin eläinlääkärin, Heidi kertoo.

Apu tuli nopeasti, mutta varsa oli synnytykskanavassa niska edellä ja etujalat koukussa.

- Tammalla oli kovat supistukset ja eläinlääkäri luulikin ensin, että varsa oli elossa ja liikkui. Mutta kun hän veti käden ulos, kouraan jäi tukku karvoja. Varsa oli-kin kuollut edellispäivänä tai aikaisemmin.

Eläinlääkäri kandeineen yritti poistaa kuollutta varsaa pari tuntia tuloksetta. Heid in piti päättää, paloitellaanko varsa kotona vai vieääkö tamma suurelänklinikalle.

- Tamma käveli koppiin kuin mitään ei olisi tapahtunut. Perillä meiltä tentattiin, onko se ihan oikeasti tiine ja varsomassa.

Rauhallinen tamma odotti vuoroaan keskiyöstä aamukuuteen. Varsa tuli lopulta ulos kokonaisena eikä tammaa tarvinnut leikata.

- Samana iltana huomasin, että hännän alta valui pahanhajuisia eritettä. Sain neuvoksi talutella tammaa, jotta erite valuisi pois - vuoto oli kuulemma normaalia, Heidi kertoo.

- Tamma meni myöhemmin illalla todella huonoksi ja tulehdusarvot vain nousivat. Seuraavana yönä ilmeni paha vatsakalvon-tulehdus, jonka ennuste oli erit-

täin huono. Päätimme yhdessä eläinlääkärin kanssa, että tamma oli parasta lopettaa.

Varsan kuolinsyytä ei saatu selville, mutta tamm an tulehduksen syy selvisi avauksessa: Kun varsaa oli vedetty ulos, kaviot olivat raapaisseet emättimen pohjaan reilun sentin pituiset haavat. Ne olivat vuotaneet suoraan vatsaonteloon.

- Silloin ajattelin, etten ikinä halua yrittää uudelleen. Kuollut tammavarsa olisi ollut ensimmäinen kasvattini. En soisi kellekään samaa, Heidi sanoo.

Toinen Heid in tamma kuitenkin astutettiin vielä samana vuonna, ja se varsoi viime kesänä kuin oppikirjassa.

- En epäröi hetkeäkään soittaa eläinlääkärille varsovasta tammasta. Soitan ennemmin turhaan kuin jään epäröimään. Nykyisin kaikilla hevosiillani on myös eläinlääkärinkuluvakuutus, Heidi huomauttaa. ♦

Eturivin aikuiskoulutuspaikat haussa!

Ratsastuksenohjaaja

- koulutus alkaa 7.8.06
- **haku 10.5.06 mennessä**
- koulutuksen kesto n. 1 v.
- maksuton asunto ja ruoka lähiopetuspäivinä

Hevostenhoitaja

- koulutus alkaa 28.8.06
- **haku päättyy 2.6.06**
- koulutuksen kesto n. 2 v.
- mahdollisuus suuntautua myös ravihevosten valmennukseen
- maksuton asunto ja ruoka lähiopetuspäivinä

Ratsastuksenopettaja

- koulutus alkaa 1.8.06
- **haku päättyy 7.5.06**
- koulutuksen kesto n. 1,5 v.
- oma kurssihevonen vaaditaan
- koulutusmaksu 1.100 euroa, sisältää opetuksen, majoituksen sekä hevosen tallipaikan

Lisätietoja

- osastonjohtaja Katri Korpi, 0440 887 606
- www.harjunopk.fi

HARJUN OPPIMISKESKUS
Katariinankuja 19, 49980 Ravijoki
Vain 170 kilometriä Helsingistä itään

15. - 18.6.2006 Ypäjällä kansainvälinen XXXIII FINNDERBY

- ☆ Esteratsastus: FEI Nations Cup -joukkuekilpailu
- ☆ Kenttäratsastus: Mannerheim-kenttäratsastuskilpailu sekä Baltian ja Pohjoismaiden mestaruus
- ☆ Kouluratsastus: nuorten hevosten ja Intermediate-luokkia

VARAA EDULLISET ENNAKKOLIPUT 19.5. MENNESSÄ! Puh. 02-7602 206

LIPPujen HINNAT: ennakkovaraushinta/hinta portilla

	Aikuiset	10-15 -vuotiaat	Perhelippu
torstai 15.6.	8 € / 10 €	5 € / 7 €	17 € / 20 €
perjantai 16.6.	15 € / 20 €	8 € / 10 €	35 € / 45 €
lauantai 17.6.	25 € / 30 €	10 € / 15 €	55 € / 70 €
sunnuntai 18.6.	25 € / 30 €	10 € / 15 €	55 € / 70 €
la + su -lippu	40 € / 50 €	15 € / 25 €	90 € / 120 €

ALLE 10-VUOTIAAT ILMAISEKSI.

RYHMILLE LISÄALENNUKSET: 11-30 hlö -10% ja yli 30 hlö -15%, ryhmänjohtaja ilmaiseksi!

 HEVOSOPISTO
www.hevosopisto.fi